

Cotto na elewacjach

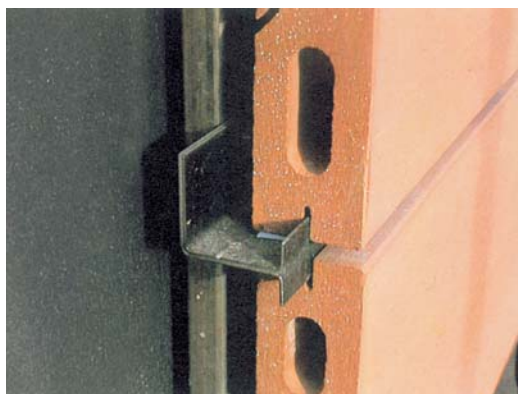
KAROL MAJERSKI

Tradycyjne cotto wypalane z surowej gliny było rozpowszechnione głównie w rejonach Morza Śródziemnego, ze względu na dostępność złóż gliny odpowiedniej do jego produkcji. Stosowane powszechnie w architekturze sakralnej i prowincjonalnej, z czasem coraz bardziej ustępowało miejsca wyrobom uzyskiwanym w bardziej zaawansowanych technologiach. Powrót do tradycyjnych materiałów i technologii spowodował ponowne zainteresowanie wyrobami cotto, a nowe możliwości technologiczne i konstrukcyjne umożliwiły znacznie szersze zastosowanie tego materiału.

Współpraca technologów z włoskiej firmy „Sannini Imprunetta” ze znanymi włoskimi architektami doprowadziła do stworzenia systemu płytek i kształtek cotto z przeznaczeniem nie tylko do tradycyjnego zastosowania na posadzki, ale także do wykonywania elewacji budynków. Poza płytkami o typowym kształcie kwadratu i prostokąta proponowane są specjalne, mocowane mechanicznie, kształtki pozwalające na nadanie budynkowi oryginalnej formy architektonicznej oraz kształtowanie przestrzeni wokół budynku. Elementy cotto doskonale komponują się z cegłą i nowoczesnymi elementami ze stali i szkła. Proponowane przez firmę „Sannini” zestawy elementów umożliwiają:

Fot. 2. Budynek w Teramo z elewacją z płyt cotto 50x14,5x5 cm

Fot. 1. Mechaniczne mocowanie płyt 50 x 25 x 5 cm

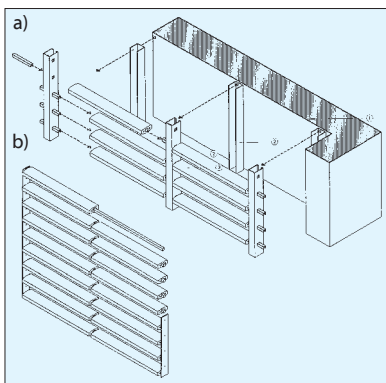
- wykończenie ścian i posadzek wewnętrznych i zewnętrznych metodą tradycyjnego klejenia płyt;
- wykonywanie elewacji wentylowanych i ścian kurtynowych z zastosowaniem płyt wielkoformatowych i kształtek mocowanych na stalowych stelażach;
- wykładanie placów, chodników i ciągów komunikacyjnych. Odporność na ruch kołowy zapewniają elementy grubości min. 5 cm. Dostępne są także kształtki w formie korytek odpływowych i krtek ściekowych.

Ściany osłonowe wykonywane są najczęściej z płyt 50 x 25 x 5 cm, 50 x 25 x 2 cm i 50 x 14,5 x 5 cm, mocowanych mechanicznie na stelażu (fotografia 1), dzięki czemu doskonale maskują wszelkie defekty estetyczne znajdujące się za nimi ściany budynku lub są osłoną izolacji. Elementy ceramiczne mogą być mocowane pionowo lub poziomo (fotografia 2). Ustawienie poziome płyt w przestrzeni okien zapewnia ich zacienienie i zastępuje tradycyjne żaluzje. Powierzchnia zewnętrzna ele-

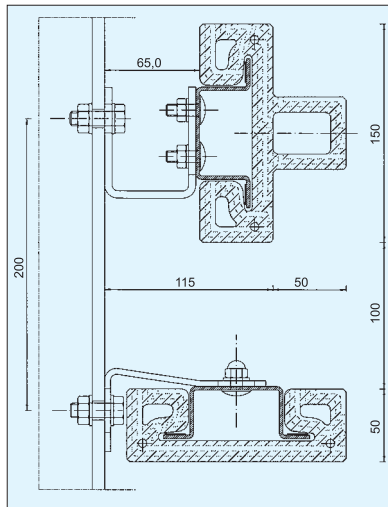
mentów cotto wymaga zabezpieczenia preparatami na bazie mikroemulsji siloksanowych, w celu uniknięcia występowania wykwitów wapniowych.

Ciekawe możliwości kształtowania wyglądu budynku dają elementy zwane lamelami w formacie 50 x 6,3 x 3,2 cm, które również można mocować w ustawieniu poziomym i pionowym (rysunek 1). Elementy tego typu łączone szeregowo mogą być stosowane we fragmentach elewacji w połączeniu z pełnymi płytami lub do budowania ażurowych ścianek oddzielających określoną przestrzeń zarówno wewnątrz jak i na zewnątrz budynku.

Proste elementy ceramiczne często łączone są na fasadach z elementami o bardziej skomplikowanych kształtach, opracowywanymi wspólnie z architektem pod konkretny projekt. Fotografia 3 przedstawia budynek we Florencji, w którym zastosowano elementy cera-

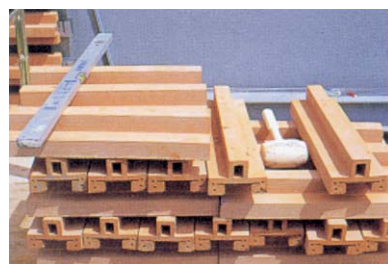
Rys. 1. Sposób mocowania lameli na elewacji: a) pojedyncze elementy mocowane w stalowej ramie; b) łączenie kilku elementów w szereg

Rys. 2. Schemat zamocowania kształtek cotto na elewacji w ułożeniu pionowym i poziomym

miczne na powierzchni 2200 m². Na fotografii 4 pokazano elementy opracowane do budowy ścian osłaniających na elewacjach mocno nasłonecznionych. Sposób zamocowania tych elementów na fasadzie w pozycji poziomej i pionowej pokazuje rysunek 2.

Elementy ceramiczne nakładane są na stalowe kształtowniki wcześniej za-

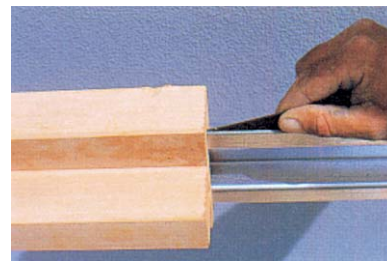

Fot. 4. Specjalne elementy elewacyjne

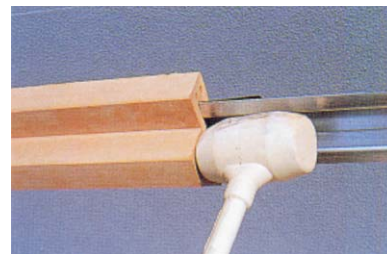
montowanej konstrukcji wsporczej (fotografia 5). W szczelinę pomiędzy stalowym kątownikiem i kształtką ceramiczną wprowadza się gumową przekładkę wyciszającą (fotografia 6) i zamocowane elementy pozycjonuje za pomocą gumowego młotka (fotografia 7). Wszystkie elementy muszą być dokładnie wypoziomowane. Kolejne części konstrukcji dokręcane są po ułożeniu całej kolumny elementów ceramicznych (fotografia 8).

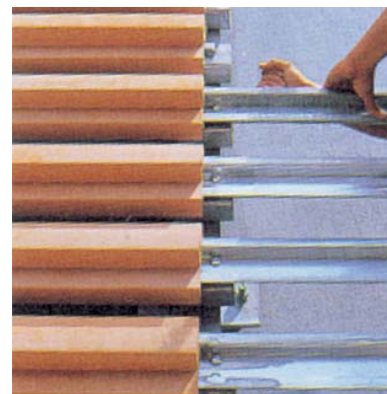
Fot. 5. Kształtki cotto nasuwane są na stalowy stelaż

Fot. 6. Wprowadzenie uszczelki wygłuszającej

Fot. 7. Pozycjonowanie elementów elewacji

Fot. 8. Dokręcanie uchwytów

Fot. 3. Schowroom we Florencji

Fot. archiwum firmy „Sannini”